

TRƯỜNG TRUNG HỌC KIỂM NẤU

(Thuộc Trường ĐẠI-HỌC SƯ-PHẠM,
S A I G O N)

Dự Án Đại Cương
đề

ĐỀ TRÌNH

Hội-đồng Khoa
Đại-học Sư-Phạm .

Đại-học Sư-Phạm, Saigon

Tháng 3 năm 1965

NHỮNG NGUYÊN NHÂN ĐƯA ĐẾN SỰ THIẾT LẬP TRƯỜNG TRUNG HỌC KIỂU MẪU

A. Chương trình giáo khoa

Từ tháng 10 năm 1945, sau khi chế độ Pháp thuộc sụp đổ, chương trình giáo dục Hoàng Xuân Hãn ra đời đem đến một sự cải tổ rộng lớn cho nền giáo dục Việt Nam. Ở Trung Phần và Bắc Việt, những trường Trung Học đã bắt đầu áp dụng chương trình giáo dục Việt Nam, lấy tiếng Việt làm chuyên ngữ từ bậc Phổ Thông lên đến Chuyên Khoa. Tiếp theo đó, qua những biến chuyển của thời cuộc, chương trình Việt Nam vẫn tiếp tục cải tổ và phát triển. Cho đến khi Hiệp Định Genève ra đời, các trường Trung Học Bắc Việt di chuyển thiết lập tại miền nam, cùng với các trường Trung Học đã chứng minh một cách hùng hồn khả năng sử dụng tiếng Việt làm chuyên ngữ tại bậc Trung Học. Tiếp theo đó các trường Trung Học và sĩ số theo học chương trình Việt Nam tăng lên nhanh chóng. Chương trình giáo dục cũng đã nhiều lần sửa đổi nhất là thời gian từ 1955 - 1958.

Tuy nhiên những sự cải tổ từ trước đến nay chỉ là những thay đổi không mấy quan trọng: tăng số giờ về môn này, bớt số giờ ở môn khác, thêm hay bớt một vài phần trong chương trình các môn học, thêm hay bớt hệ số các môn thi v.v... Thật ra; ảnh hưởng của chương trình giáo dục thời Pháp thuộc vẫn còn đè nặng mặc dầu ngay nền giáo dục ở Pháp sau cuộc đại chiến thứ 2 đã có những cải tổ sâu rộng. Sự kiện này các nhà giáo dục Việt Nam đã nhận thấy và nhiều Hội Nghị Giáo Dục đã được triệu tập, thảo luận những chương trình cải tổ đại qui mô.

Câu hỏi mà các nhà giáo dục thiết tha với tiến bộ của giáo dục Việt Nam thường đặt ra là: "Cải tổ theo chiều hướng nào cho phù hợp với tình trạng chậm tiến của nước Việt Nam chúng ta?". Và câu trả lời đã được Đại Hội Giáo Dục toàn quốc vào tháng 7 năm 1964 đưa ra là: "Nền giáo dục Việt Nam phải dựa trên 3 nguyên tắc: 'Dân tộc Nhân Bản và khai phóng', hướng đến mục đích đào tạo những con người toàn vẹn về trí, đức, thể, những con người xã hội có nhiệm vụ xây dựng quốc gia dân chủ và phú cường". Nhưng đây chỉ mới là chiều hướng giáo dục trên phương diện lý thuyết. Điều quan trọng là làm sao vạch ra một chương trình giáo dục dựa vào những nguyên tắc nói trên để thực hiện những mục tiêu đã vạch ra. Chương trình ấy chỉ có thể thực hiện không phải bằng những cuộc bàn cãi về lý thuyết mà phải là kết quả của các cuộc nghiên cứu và thí nghiệm.

B. Phương pháp giáo dục

Giáo dục là đào luyện con người về ba phương diện: Đức, Trí, Thân. Nhưng chương trình giáo dục Việt Nam chúng ta từ trước đến nay chỉ thiên về khía cạnh Trí Dục mà sao lãng 2 phương diện khác. Do đó, phương pháp giáo dục cũng chịu ảnh hưởng; phương pháp truyền giảng trở nên thịnh hành khiến cho trẻ em chúng ta chỉ thu nhận một cách thụ động một mớ lý thuyết suông, thiếu tinh thần phê phán, suy luận, tìm tòi và thực nghiệm. Kết quả của phương pháp giáo dục ấy là:

1. Học đường tách rời với xã hội, kiến thức tách rời với thực tế.
2. Thiếu sự hướng dẫn do đó trẻ không được phát triển theo đúng khả năng. Đa số thanh thiếu niên phải rời bỏ học đường tạo nên một sự lãng phí về nhân lực nhất là trong tình trạng chậm tiến của nước ta ngày nay.

Phương pháp giáo dục mới ở các nước tân tiến hiện nay dựa trên nguyên tắc của Khoa Tâm Lý giáo dục. Trẻ khác nhau về khả năng (ability), hứng thú (interests) và phải được phát triển toàn diện (full development). Dựa trên nguyên tắc ấy học đường và phương pháp giáo dục phải làm sao đặt trọng tâm vào việc tìm hiểu hướng dẫn và phát triển khả năng và sở thích của trẻ. Do đó, bên cạnh lối giáo dục phổ thông, phải có giáo dục hướng nghiệp để chuẩn bị cho thanh thiếu niên có sẵn năng khiếu và hứng thú có thể lựa chọn nghề nghiệp thích hợp sau này; như vậy tránh được sự lãng phí về nhân lực như đã nói ở trên và tạo nên sự quân bình về các ngành hoạt động Văn Hóa, Mỹ Thuật, Kinh tế v.v... trong xã hội Việt Nam tương lai.

II. MỤC ĐÍCH CỦA TRƯỜNG TRUNG HỌC KIỂU MẪU

Trước những vấn đề giáo dục rộng lớn và khó khăn như vậy, trường Đại Học Sư Phạm, nơi đào tạo những giáo chức tương lai, nhận thấy có trách nhiệm phải đưa ra một đường lối giáo dục, mong rằng sẽ làm nền tảng cho những cải tổ tương lai. Những lý thuyết giáo dục chỉ có giá trị khi những lý thuyết ấy được minh chứng bằng những kết quả cụ thể. Vì vậy, một thí điểm cần phải được thiết lập tại đó những phương pháp giáo dục từng được áp dụng có hiệu quả tại các nước tiên tiến được đem ra kiểm chứng.

Tán thành với đề nghị của trường Đại Học Sư Phạm, Bộ Quốc Gia Giáo Dục và ~~Đoàn Viên Trẻ Hoa Kỳ~~ đã giúp đỡ mọi

phương tiện tài chánh và kỹ thuật để thiết lập trường Đại Học Sư Phạm và bên cạnh đó, một trường Trung Học Kiểu Mẫu, với tổn phí ước lượng trên 40 triệu đồng. Để đáp ứng với lòng ưu ái của Bộ Quốc Gia Giáo Dục, với thiện chí của phái đoàn viện trợ của nước bạn và chí nhiệt thành của các nhà giáo dục Việt Nam, trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ cố gắng đạt đến những mục tiêu sau:

- A. Trường Trung Học Kiểu Mẫu là một Trung Tâm Nghiên Cứu và Thí Nghiệm
1. Một chương trình giáo dục phù hợp cả 3 nguyên tắc Dân Tộc, Nhân bản và Khai phóng đã được Đại Hội Giáo Dục toàn quốc chấp thuận trong phiên họp đầu tiên vào tháng 10 năm 1964.
 2. Một phương pháp giáo dục mới dựa trên những nguyên tắc căn bản của khoa tâm lý giáo dục là trẻ phải được phát triển toàn diện và phù hợp với khả năng, nhu cầu của chúng.
 3. Một tổ chức quản trị học đường mới, lấy nguyên tắc lãnh đạo dân chủ (democratic leadership) và tinh thần trách nhiệm tập thể làm phương châm.
- B. Trường Trung Học Kiểu Mẫu là một Trường Sư Phạm Thực Hành tạo cho các giáo sinh Đại Học Sư Phạm có cơ hội tiếp xúc thường xuyên với học đường, học sinh, với các đồng nghiệp tương lai đồng thời thực hành những phương pháp giáo dục đã được học hỏi trên phương diện lý thuyết.
- C. Trường Trung Học Kiểu Mẫu là một Trường Trung Học Dạy Nhất (ở Anh Mỹ : Comprehensive School) ở Pháp: (Ecole Unique) gồm cả chương trình giáo dục phổ thông và giáo dục hướng nghiệp.

III. CHƯƠNG TRÌNH GIÁO KHOA

Trong hiện tại, trường mới thiết lập 4 lớp Đệ VII và 4 lớp Đệ VI. Để tiện việc theo dõi và hướng dẫn học sinh ngay từ những năm đầu trên bậc trung học.

Trong việc dự thảo chương trình giáo khoa cũng như việc tổ chức học đường cho các lớp trên, trường Trung Học Kiểu Mẫu tôn trọng những nguyên tắc sau đây:

- A. Mọi sự cải tổ, nhất là trong địa hạt giáo dục, cần phải tuần tự. Vì những sự thay đổi đột ngột, hấp tấp, chỉ gây bỏ ngỡ cho học sinh và thắc mắc cho giáo sư và phụ huynh.

- B. Mọi sự thay đổi đều phải nghiên cứu kỹ lưỡng trước khi áp dụng và trong khi thi hành, nhà trường phải luôn luôn theo dõi và thường xuyên kiểm thảo kết quả (evaluation).
- C. Mặc dầu Trường Trung Học Kiểu Mẫu là một trung tâm nghiên cứu giáo dục, học sinh sẽ không bao giờ được xem như là những con vật ở phòng thí nghiệm. Do đó, mọi sáng kiến đưa ra trong việc soạn thảo chương trình cũng như cải tiến phương pháp dạy học đều được tôn trọng nhưng ưu tiên sẽ dành cho những ý kiến dựa trên kinh nghiệm và kiến thức đã từng được kiểm chứng có kết quả tại những học đường trong nước và ngoài nước.

Dựa vào những nguyên tắc ấy, chương trình giáo khoa của Trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ gồm hầu hết các môn học trong chương trình Trung Học Việt Nam hiện tại với nội dung và số giờ dành riêng cho các môn học sửa đổi sao cho hợp lý hơn. Thêm vào đây sẽ có một chương trình định hướng để chuẩn bị cho việc hướng nghiệp sau này.

1. Chương trình phổ thông

Các môn học trong chương trình ở hai lớp Đệ VII và VI được phân chia như sau:

a. Kiến thức xã hội (social studies)

- Việt Văn
- Sinh Ngữ (Anh hoặc Pháp)
- Sử Địa
- Công Dân

b. Khoa Học (Sciences)

- Toán
- Lý Hóa
- Vạn Vật

c. Công nông kỹ nghệ thực hành (practical arts)

- Thủ công
 - Chăn nuôi - làm vườn (Nam sinh)
 - Kinh tế gia đình (Nữ sinh)
- (Home economics)

d. Mỹ thuật

- Âm nhạc
- Hội họa

2. Chương trình hướng dẫn

Chúng ta không thể nói đến giáo dục hướng nghiệp cũng như

không thể bàn đến một đường lối giáo dục dựa trên nguyên tắc cá nhân khác biệt (individual differences) của trẻ mà không có một chương trình hướng dẫn đầy đủ ngay từ những năm đầu trên bậc Trung Học. Chương trình hướng dẫn gồm có hai phần: hướng học và hướng nghiệp.

- a. Hướng học có mục đích tìm hiểu những năng khiếu của trẻ để điều chỉnh chúng trong việc học hỏi, những nguyên nhân giúp cho sự phát triển hoặc gây sự trở ngại trong việc học hành của mỗi trẻ.
- b. Hướng nghiệp có mục đích tìm tòi những khả năng, hứng thú (interests) của trẻ về mỗi ngành hoạt động nghề nghiệp để giúp cho trẻ được phát triển đúng mức khả năng của chúng hầu giúp chúng lựa chọn được nghề nghiệp thích hợp sau này.

Một chương trình hướng học và hướng nghiệp thích nghi sẽ tránh được nạn học sinh bỏ học dở dang vì thiếu khả năng, vì theo đuổi một chương trình giáo dục không thành hợp và như vậy sẽ làm giảm đi một phần lớn nạn lãng phí nhân lực như đã trình bày ở phần trên.

Để thực hiện chương trình này, trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ phải có ít nhất một giáo sư hướng dẫn có huấn luyện (guidance counselor) và một số phụ tá. Ngoài điều kiện tiên quyết là tác phong và tinh thần yêu nghề, yêu trẻ, giáo sư hướng dẫn phải là một nhà tâm lý giáo dục đã được huấn luyện tại ngoại quốc về ngành Trắc Nghiệm và Hướng Dẫn. Nhiệm vụ của giáo sư này là:

- a. Thi hành và kiểm soát một chương trình hướng dẫn trong trường.
- b. Nghiên cứu và thí nghiệm những phương pháp trắc nghiệm đã từng áp dụng tại ngoại quốc với những sửa đổi thích hợp để tiến dần đến việc sử dụng những phương pháp trắc nghiệm riêng cho học đường Việt Nam.

Việc sử dụng những phương pháp trắc nghiệm của nước ngoài không có gì là lạ vì ngay nước Hoa Kỳ trước đây cũng đã áp dụng lối trắc nghiệm về trí thông minh của Simon-Binet ở Pháp, với những sự sửa đổi.

Trung tâm trắc nghiệm và hướng dẫn của quân đội VNCH cũng đã sử dụng những trắc nghiệm về khả năng của Pháp và Hoa Kỳ và đã nhận thấy khá đúng. Hệ số tương quan (coefficient de corrélation) giữa kết quả trắc nghiệm của các binh sĩ lúc nhập học các ngành chuyên

môn và khi tốt nghiệp đã tỏ ra khá cao, chứng minh rằng các trắc nghiệm Pháp và Mỹ cũng đáng tin cậy.

- c. Huấn luyện một số giáo sư hoặc giáo sinh về ngành hướng dẫn và trắc nghiệm.
- d. Tường trình và công bố các kết quả của chương trình hướng dẫn ở học đường.
- e. Thường xuyên tiếp xúc với học sinh và phụ huynh để khuyến bảo về phương diện học hành và kỷ luật. Giáo sư hướng dẫn không phải là người thi hành những biện pháp kỷ luật đối với học sinh mà chỉ là người tìm hiểu những nguyên nhân của sự vi phạm kỷ luật, khuyến bảo, giáo sư hướng dẫn là người được học sinh tin cậy để chúng có thể bày tỏ những cảm nghĩ cũng như những vấn đề riêng của chúng hầu mong được giải quyết. Việc áp dụng biện pháp kỷ luật thuộc phạm vi trách nhiệm của Ban Giám Đốc nhà trường và Hội Đồng Kỷ Luật, không phải của giáo sư hướng dẫn.

Trên đây chỉ là những nét đại cương, tóm tắt ý nghĩa của chương trình hướng dẫn trong trường Trung Học Kiểu Mẫu. Chi tiết về các tổ chức và hoạt động của chương trình này sẽ do chính giáo sư hướng dẫn được bổ nhiệm trình bày sau ^{khí} dự thảo một chương trình hướng dẫn cho niên khóa sắp tới.

7. GIỚI THIỆU MỘT VÀI MÔN HỌC MỚI TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO KHOA

Hai ngành học mới thiết tưởng cần phải đề cập ở đây là:

1. Môn Kinh Tế Gia Đình
2. Công Nông Kỹ Nghệ Thực Hành (CNK)

Thật ra, trong chương trình hiện tại của bậc Trung Học, 2 ngành học này cũng đã được thể hiện bằng các môn Nữ Công Gia Chánh và Thủ Công mặc dầu dưới một hình thức thu hẹp hơn. Tuy nhiên, trong các học đường Trung Học, những môn này thường không được chú trọng đúng mức, phần vì thiếu giáo chức chuyên môn, thiếu phương tiện, phần vì tầm quan trọng của các môn ấy bị coi nhẹ so với các môn học phổ thông khác đối với học sinh cũng như giáo sư.

Mặc dầu các môn này có thể coi như thuộc phạm vi chương trình hướng nghiệp, nhưng mục đích chính của các môn này ở trường Trung Học Kiểu Mẫu là:

- a) Gây cho học sinh ý thức giá trị của lao động chân tay.

- b) Đào tạo con em trở nên những con người xã hội thiết thực. Có thể tự mình giải quyết những vấn đề gia đình, xã hội. Những con người biết tháo vát có thể tự mình thỏa mãn những nhu cầu của cuộc sống hằng ngày.
- c) Giúp cho con em hiểu rõ khả năng của riêng mình và các hoạt động công, kỹ nghệ trong nước. Nói tóm lại, các môn Kỹ Thuật Giáo Dục và Công Nông Kỹ Nghệ với các môn học Văn hóa đều có tầm quan trọng ngang nhau vì tất cả đều bao gồm trong phạm vi những kiến thức phổ thông cần thiết cho một con người trong xã hội.

Tuy vậy, ngoài mục đích phát triển kiến thức phổ thông ấy, chương trình của Trường Trung Học Kiểu Mẫu nói chung và của các môn học kể trên nói riêng cũng còn có mục đích giúp phát triển những hứng thú và khả năng nghề nghiệp mà trẻ sẵn có và có thể trở nên cố định (stable) ở một mức tuổi nào đó (theo các nhà tâm lý giáo dục thì sau 13, 14 tuổi). Bây giờ trẻ có thể được hướng dẫn, khuyến khích, học tập thêm về một ngành chuyên môn nào đó hầu mong sau khi hết bậc Trung Học nếu cần thiết có thể sinh sống bằng nghề nghiệp lựa chọn hoặc theo đuổi các ngành chuyên môn ở Đại Học hay Cao Đẳng.

Về Canh nông, Thương mại, Công kỹ nghệ (nghề may, thêu, nghề in, nghề mộc v.v...) trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ có những xưởng học nghề mộc, in, kim khí. Các xưởng này đang được dự trù xây cất trong năm nay.

Để thực hiện những mục đích trên, chương trình môn Kinh Tế Gia Đình và Công Nông Kỹ Nghệ sẽ gồm có hai phần:

1. Chương trình tổng quát. Dành chung cho tất cả học sinh trong suốt bậc trung học với mục đích dạy cho trẻ những kiến thức cần thiết cho đời sống gia đình và xã hội, và kinh tế. Chứ không nhất thiết phải đào tạo chúng trở thành một người thợ lành nghề.
2. Chương trình chuyên môn. Dành cho những học sinh có khả năng, hứng thú và nhu cầu đặc biệt về một ngành hoạt động nào đó. Với mục đích hướng nghiệp giúp cho trẻ có thể lựa chọn một nghề nghiệp sau này. Chương trình chuyên môn này chỉ có thể thi hành sớm nhất là từ lớp Đệ V trở lên, khi những khả năng đã được bộc lộ rõ rệt, các hứng thú đã ổn định.

VẤN ĐỀ DANH TỪ "TRƯỜNG TRUNG HỌC KIỂU MẪU"

Với mục đích và chương trình giáo khoa như trình bày ở trên, danh từ "Trường Trung Học Kiểu Mẫu" có thể gây nhiều thắc mắc và hơn nữa không diễn tả được mục đích mà trường cố gắng đạt tới. Nhưng đối với Ban Giám Đốc và Ban Giảng Huấn của nhà trường, danh từ "Trường Trung Học Kiểu Mẫu" trong hiện tại sẽ là một động cơ thúc đẩy những người hữu trách phải cố gắng nghiên cứu, học hỏi và cải tiến sao cho xứng đáng với danh từ. Trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ không hẳn là một "kiểu mẫu" cho tương lai về phương diện phương tiện và tiện nghi trường ốc. Điều đáng mong mỏi là trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ là kiểu mẫu về tinh thần phục vụ cho giáo dục, cho con em, của tất cả nhân viên nhà trường.

MỘT VẤN ĐỀ CĂN BẢN: THI CỬ

Những câu hỏi chắc chắn sẽ được đặt ra là: Trường Trung Học Kiểu Mẫu có một chương trình giáo dục mới, những phương pháp giáo dục mới, như vậy có gây ảnh hưởng gì đến việc thi cử của học sinh theo thể thức hiện tại? Học sinh Trường Trung Học Kiểu Mẫu có phải đi thi Trung Học Đệ I Cấp, Tú Tài I và II như những học sinh các trường khác không?

Có hai giải pháp cần được nghiên cứu kỹ lưỡng:

Giải pháp I: Học sinh Trường Trung Học Kiểu Mẫu không dự các kỳ thi chung với học sinh khác

Giải pháp này có những điểm lợi và bất lợi.

Những điểm lợi như sau:

1. Trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ có tầm hoạt động rộng rãi để áp dụng một chương trình hoàn toàn đổi mới.
2. Giá trị của chương trình mới tại trường Trung Học Kiểu Mẫu không thể đo lường được qua các kỳ thi tổ chức theo thể thức hiện tại trong khi mục tiêu của các kỳ thi hiện tại và mục tiêu của trường Trung Học Kiểu Mẫu hoàn toàn khác biệt. Mục tiêu của các kỳ thi hiện tại là kiểm soát khả năng trí tuệ của học sinh hay nói rõ hơn là khả năng ghi nhớ những điều học hỏi. Giá trị của chương trình giáo dục mà trường Trung Học Kiểu Mẫu mong thực hiện không những ở khả năng trí tuệ của trẻ mà ở khả năng phục vụ gia đình, xã hội, khả năng suy luận tìm tòi, giải quyết các vấn đề, khả năng tạo cho mình một cuộc sống có ý nghĩa, khả năng lựa chọn một nghề nghiệp thích hợp cho tương lai v.v... Tất cả những khả năng ấy không thể đánh giá qua một kỳ thi theo khuôn mẫu cổ truyền.

Tại những nước tiên tiến, việc xét giá trị của một chương trình giáo dục mới thường đòi hỏi một thời gian khá lâu. Giá trị ấy chỉ có thể khảo sát sau khi học sinh được đào tạo theo chương trình mới hoàn tất xong bậc Trung Học. Tại Hoa-Kỳ cuộc khảo sát 8 năm (eight-year-study) có mục đích so sánh giá trị của hai đường lối giáo dục cổ truyền (Traditional Education) và giáo dục cấp tiến (progressive Education). Các học sinh tại những trường thí điểm theo giáo dục cấp tiến được vào thẳng Đại Học theo những thỏa hiệp đã có sẵn giữa các trường Trung Học và Đại Học. Giá trị của chương trình giáo dục cấp tiến lúc bấy giờ mới được đem ra khảo sát bằng cách so sánh giữa hai hạng sinh viên thuộc hai chương trình giáo dục khác nhau.

Ngoài những điểm lợi nêu trên, giải pháp này lại gặp phải những trở ngại quan trọng:

1. Xã hội Việt Nam đang còn đặt nặng giá trị bằng cấp
2. Mọi cải tổ giáo dục chỉ nên tuần tự và dè dặt để tránh khỏi sự thiệt thòi cho con em và sự chống đối của dư luận đang còn bế ngố.
3. Học sinh chúng ta đang cần các bằng cấp bậc Trung học để làm việc, để nhập ngũ v.v...

Những trở ngại trên dù muốn dù không vẫn là những sự thực hiển nhiên mà chúng ta phải chấp nhận mà không có cách nào vượt qua trong hiện tại và trong phạm vi giáo dục đơn phương.

Giải pháp II: Song song với chương trình giáo dục cải tiến, các học sinh trường Trung Học Kiểu Mẫu phải có đủ kiến thức cần thiết để tham dự có kết quả các kỳ thi Trung Học hiện tại.

Đây có lẽ là bước đi khôn ngoan và vững chắc nhất trong sự cải tiến giáo dục. Ngoài điểm bất lợi là chương trình cải tiến sẽ bị hạn chế, các hoạt động giáo dục bị thu hẹp, giải pháp này có những lợi điểm như sau, ít nhất là trong giai đoạn hiện tại:

1. Các học sinh sẽ không bị thiệt thòi về phương diện thi cử.
2. Giáo chức sẽ không bị bế ngố trước một chương trình mới mẻ.
3. Tránh được sự thắc mắc và lo ngại của giới phụ huynh.

Có người sẽ cho rằng chương trình giáo khoa trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ quá nặng nề vì ngoài những môn học theo chương trình Trung Học hiện tại, học sinh sẽ phải theo chương trình mới của trường, đặc biệt là các môn học có tính cách hướng nghiệp.

Điểm khó khăn này có thể giải quyết được bằng những biện pháp sau:

1. Tổng số giờ học của tất cả các môn trong chương trình sẽ không vượt quá tổng số giờ đã ấn định cho mỗi lớp học theo chương trình Trung Học hiện tại. Điều này có thể thực hiện bằng cách rút bớt chút ít số giờ của một vài môn học văn hóa, đưa sang các môn học có tính cách hướng nghiệp. Sự rút bớt giờ này sẽ không gây thiệt thòi cho học sinh vì sĩ số mỗi lớp học của trường Trung Học Kiểu Mẫu chỉ 35 em nghĩa là gần bằng $1/2$ sĩ số của một lớp học thường. Năng suất của 6 giờ dạy với 60 học sinh hẳn sẽ không hơn gì năng suất của 5 giờ dạy với 35 học sinh mà thôi, nhất là khi giáo chức biết tận dụng 5 giờ dạy của mình. Thật ra, trong các lớp Trung Học của chúng ta hiện tại, đã có mấy giáo chức đã xử dụng thật hợp lý 5 hay 6 giờ dạy về một môn dạy của mình trong tuần lễ. Sở dĩ như vậy là vì nhiều nguyên nhân: sĩ số quá đông, thiếu sự phân phối thời gian cho soạn lý trong mỗi giờ dạy, trong tuần lễ, trong cả niên khóa, sự sắp đặt thời khóa biểu không hợp lý, những ngày nghỉ bất thường và đôi khi sự cầu thả trong việc soạn bài v.v....
2. Phương pháp giảng dạy phải được nghiên cứu kỹ lưỡng, luôn luôn cải tiến sao cho lợi thì giờ, tận dụng các phương pháp hoạt động, phương pháp thính thị, thảo luận theo từng nhóm, xử dụng thư viện v.v.... Phương pháp giảng dạy có hiệu quả là phương pháp gây được hứng thú của học sinh, phù hợp với khả năng và nhu cầu của chúng, khiến cho chúng không cảm thấy mệt nhọc vì phải cố gắng quá mức.
3. Những phần trong chương trình hiện tại sẽ được nghiên cứu và sửa đổi, bỏ bớt những phần vô ích thay thế bằng những phần khác có lợi cho sự hiểu biết của học sinh hơn.
4. Thận trọng trong việc xếp đặt thời khóa biểu.
5. Tránh những ngày nghỉ học bất thường sao cho tổng số giờ học của mỗi môn không xê dịch quá đáng, năm này so với năm khác.

VẤN ĐỀ HUẤN LUYỆN GIÁO SINH SƯ PHẠM

Như đã trình bày ở phần trên, mục đích thứ hai của trường Trung Học Kiểu Mẫu là một Trường Sư Phạm Thực Hành. Sự hiện diện của trường Trung Học Kiểu Mẫu, bên cạnh và trực thuộc trường Đại Học Sư Phạm cũng nhằm thực hiện mục tiêu phối hợp lý thuyết và thực hành, tạo cơ hội cho sinh viên tiếp xúc với học đường, với học sinh và các đồng nghiệp tương lai. Một thắc mắc quan trọng có thể được nêu ra: "Trường Trung Học Kiểu Mẫu áp dụng một chương trình giáo dục mới, một tổ chức mới, trong khi các giáo sinh lúc ra trường Đại Học Sư Phạm sẽ phục vụ trong các học đường hiện tại với chương trình và tổ chức tổ chức cũ truyền.

cầu thực tế?"

Để giải đáp thắc mắc này, thiết tưởng cần xét vấn đề trên hai phương diện:

1. Trong trường kỳ, giáo dục Việt Nam không thể mãi mãi bị gò bó trong khuôn khổ hiện tại, trái lại nó sẽ phải biến chuyển cho phù hợp với nhu cầu trong nước và theo kịp đà tiến của các dân tộc khác trên thế giới. Trường Đại Học Sư Phạm không phải chỉ có nhiệm vụ đào tạo những giáo chức cho hiện tại mà còn phải chuẩn bị những cán bộ giáo dục trong tương lai. Đã gọi là cán bộ giáo dục, những con người ấy phải biết phóng tầm con mắt vượt khỏi cái khuôn khổ hiện tại của giáo dục để nhìn xa hơn mục tiêu mà giáo dục Việt Nam phải tiến tới, không bao giờ hoàn toàn thoả mãn với hiện tại, luôn luôn học hỏi, luôn luôn cải tiến, ấy là những yếu tố cần thiết mà chúng ta đòi hỏi ở nhà giáo trong một quốc gia chậm tiến như nước ta ngày nay.
2. Trong ngắn kỳ, với một chương trình giáo dục cải tổ có hạn chế như chương trình của Trường Trung Học Kiểu Mẫu đã trình bày ở trên các giáo sinh trường Đại Học Sư Phạm sẽ có thể:
 - a) Tiếp xúc với học sinh để tìm hiểu những cá tính, những khả năng, nhu cầu của chúng. Với chương trình hướng dẫn áp dụng tại trường Trung Học Kiểu Mẫu, các giáo sinh sẽ quen thuộc với những phương pháp tân kỳ (trắc nghiệm, phỏng vấn, quan sát v.v...) mà họ đã được học trên lý thuyết qua các môn sư phạm ở trường Đại Học Sư Phạm.
 - b) Cộng tác với ban giám đốc và các đồng nghiệp để hiểu biết về cách điều khiển học đường, điều khiển lớp học và để thông cảm với những khó khăn mà họ thường vấp phải.
 - c) Thực tập về sư phạm. Từ trước đến nay, các giáo sinh phải thực tập ở các trường Trung Học không khỏi gặp nhiều khó khăn, phiền phức không riêng cho giáo sinh mà cả cho nhà trường họ đến thực tập. Trường Trung Học Kiểu Mẫu, với mọi sự chuẩn bị cần thiết có thể giúp cho giáo sinh thực tập một cách hiệu quả hơn mà không làm xáo trộn việc học hành của học sinh và việc giảng dạy của giáo sư. Một vài phương pháp mà trường Trung Học Kiểu Mẫu có thể áp dụng trong chương trình huấn luyện giáo sư, tạm đơn cử như sau:

Giảng dạy tập thể (Team-teaching) - Phương pháp này đã từng được áp dụng tại ngoại quốc và thu được nhiều kết quả. Theo lối giảng dạy này, các giáo sinh sẽ phụ tá cho

giáo sư chính về một môn dạy và sẽ cùng giáo sư này chuẩn bị bài sẽ giảng dạy. Các giáo sư phụ tá (có thể 2 hoặc 3 giáo sinh cho một giáo sư chính) sẽ được phân công trong việc chuẩn bị bài giảng tùy theo khả năng hay sở thích của mỗi người. Bài giảng sẽ gồm 2 phần:

(1) Phần thuyết-trình hay giảng-bài

(2) Phần thảo-luận hay thực hành

Về phần thuyết-trình hay giảng-bài, các lớp học có thể tập trung (2 lớp dồn một). Giáo sư chính sẽ phụ trách việc thuyết trình, các giáo sinh phụ tá sẽ hoặc quan sát hoặc xử dụng các dụng cụ thí nghiệm thí hoặc làm các thí nghiệm để bổ túc bài giảng. Về phần thảo luận hay thực hành, học sinh sẽ được chia ra từng nhóm dưới sự hướng dẫn của các giáo sinh và giáo sư chính. Phương pháp này có thể áp dụng hiệu quả với nhiều môn học và có những lợi điểm sau:

1. Bài giảng sẽ được chuẩn bị chu đáo - Các giáo sinh sẽ quen với cách thức soạn một bài dạy, một điều mà một số giáo sư đang hành nghề thường coi nhẹ.
2. Sự cộng tác giữa các giáo sinh và giáo-sư chính sẽ khiến cho bài giảng thêm phong phú và đỡ tốn công.
3. Các giáo sinh sẽ có dịp góp phần vào công việc giảng dạy, tiếp xúc và hướng dẫn học sinh theo từng nhóm nhỏ, trước khi họ thực sự điều khiển một lớp học đông đảo hơn.

Thực tập.-

Sau một thời gian phụ tá việc giảng dạy bằng phương pháp trên, các giáo sinh sẽ tự điều khiển những lớp học, dưới sự quan sát và nhận xét của giáo sư phụ trách thực tập của trường Đại Học Sư Phạm. Như vậy, các giáo sinh đã biết cách thức soạn bài, quen với phương pháp giảng dạy và không còn ngỡ ngàng trước một số học sinh đông đảo.

Nội trú (internship).-

Trước khi ra trường, các giáo sinh nên có một thời gian nội trú tại trường Trung Học Kiểu Mẫu nghĩa là phụ giúp tất cả mọi công việc tại trường để quen thuộc với công việc của giáo sư, giám thị, tổng giám thị, giám học và hiệu trưởng, các sổ sách và hồ sơ của trường Trung Học. Như vậy, lúc ra trường họ được chuẩn bị đầy đủ về phương

diện giảng dạy cũng như quản trị học đường. Họ sẽ thông cảm với những nỗi khó khăn của công việc quản trị và nếu vì nhu cầu công vụ họ cũng có thể đảm nhận những chức vụ điều khiển không mấy khó khăn.

NHỮNG KHÓ KHĂN TRONG VIỆC THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH TRÊN. -

Ngoài những trở ngại thường tình mà mọi sự cải tổ thường vấp phải là sự hoài nghi hay chống đối của một số người đang còn ngỡ ngàng trước những gì vượt ra ngoài thông lệ, Trường Trung Học Kiểu Mẫu sẽ phải đương đầu với những khó khăn sau:

- 1) Về trường ốc - Trường Trung Học Kiểu Mẫu được xây cất quá lớn lao, trang bị bằng những dụng cụ tối tân và đắt tiền, việc tu bổ và gìn giữ hàng năm đòi hỏi những ngân khoản quan trọng mới mong giữ nguyên trường sở và dụng cụ trong tình trạng lúc ban đầu.
- 2) Về vị trí - Trường Trung Học Kiểu Mẫu được thiết lập quá xa đô thị, nên vấn đề chuyên chở học sinh là điều kiện tiên quyết để có thể thực hiện việc mở trường. Cơ quan viện trợ Hoa Kỳ đã dự tính cung cấp một số xe "bus" để chuyên chở học sinh - chắc chắn sẽ có nay mai số xe cần thiết ấy. Nhưng khi đã có xe rồi, nhiều vấn đề khác sẽ phải được giải quyết.
 - a. Việc cung cấp xăng nhớt cho các xe "bus".
 - b. Việc sửa chữa và kiểm soát các xe thường xuyên để tránh tai nạn hoặc chậm trễ. Cần phải có một garage và một số phụ tùng tại trường để thực hiện những sự sửa chữa cấp thời.
 - c. Xếp đặt lộ-trình và thiết-lập các trạm xe.
 - d. Huấn luyện tài-xế về luật lệ chuyên-chở học sinh.

Ngoài vấn đề chuyên chở còn phải tổ chức chỗ ăn và nghỉ trưa cho học sinh mà hiện tại trường Trung Học Kiểu Mẫu không có.

- 3) Về quy chế của trường Trung Học Kiểu Mẫu. Theo nghị định thiết lập trường Trung Học Kiểu Mẫu, trường này là một trường Trung Học Đệ Nhất Cấp. Trong thực tế và theo chương trình của trường như đã trình bày ở phần trên, trường Trung Học Kiểu Mẫu không phải là một trường Trung Học Đệ Nhất Cấp như mọi trường Trung Học khác mà là:
 - (a) một thí điểm giáo dục
 - (b) một trường Sư Phạm Thực Hành
 - (c) một trường Trung Học Duy Nhất (unique)

Những tiên nghi hiện hữu và đang được dự trù xây cất dành cho đủ từ 4 lớp Đệ VII đến 4 lớp Đệ I. Vì vậy những thể lệ dành cho các trường Trung Học Đệ I Cấp thông thường không thể áp dụng với trường Trung Học Kiểu Mẫu. Trường Trung Học Kiểu Mẫu cần phải có một quy chế riêng biệt và nghị định thiết lập trường cũng cần phải được sửa đổi cho phù hợp với những mục tiêu và hoạt động của trường.

- 4) Về nhân viên giảng huấn. - Ngoài công việc giáo huấn thông thường, các giáo chức trường Trung Học Kiểu Mẫu có nhiệm vụ nghiên cứu các phương pháp giáo dục và điều dặt các giáo sinh Đại Học Sư Phạm. Bởi lẽ ấy, giáo sư trường Trung Học Kiểu Mẫu phải là những vị có nhiều khả năng, nhiều kinh nghiệm và nhất là tinh thần xây dựng và cầu tiến. So với các giáo sư các trường Trung Học khác, các giáo sư trường Trung Học Kiểu Mẫu phải khó nhọc hơn, làm việc nhiều hơn, cố gắng hơn các đồng nghiệp của họ ở những trường khác.

Dẫu rằng nghề dạy học đòi hỏi lòng yêu nghề, yêu trẻ hy sinh vì giáo dục, cho giáo dục mà không có quyền nghĩ đến tư lợi, nhưng để khuyến khích và giữ vững tinh thần của họ và nhất là tránh sự bất công giữa những đồng nghiệp, các nhân viên giảng huấn tại trường Trung Học Kiểu Mẫu cần phải được bù đắp bằng những quyền lợi vật chất thiết thực.

- 5) Về các nhân viên khác. - Về tình trạng đặc biệt về trường ốc và các tiên nghi của nhà trường, vì tính chất độc đáo của các hoạt động của trường, số nhân viên văn phòng, nhân viên dịch vụ, chuyên viên về các ngành v.v.. cần phải được đầy đủ, căn cứ trên nhu cầu thực sự của trường Trung Học Kiểu Mẫu chứ không thể căn cứ vào thể lệ đương hành áp dụng cho các trường Trung Học khác.

KẾT LUẬN. -

Trên đây chỉ là những ý kiến đại cương, tóm tắt những cảm nghĩ của một người đang được giao phó trách nhiệm điều khiển một trường Trung Học Duy Nhất đầu tiên song song với chương trình cải tiến giáo dục của Bộ Quốc Gia Giáo Dục và Hội Đồng Giáo Dục. Trước khi bắt tay vào việc, và đi sâu vào các chi tiết tổ chức, cần phải hoạch định một dự án kế hoạch, một chương trình sơ lược đầu tiên. Vì lẽ ấy, dự án trên đây sẽ có thể được sửa đổi sau khi lĩnh hội ý kiến của thượng cấp và các nhà giáo dục và chương trình chi tiết sẽ kế tiếp theo đó.